

viešasis
ADMINISTRAVIMAS
P u b l i c A d m i n i s t r a t i o n

VILNIUS

2013*2(38)

Teorinio ir praktinio žurnalo VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS
steigėjas ir leidėjas

©LIETUVOS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO LAVINIMO INSTITUCIJŲ ASOCIACIJA

*The theoretical and practical journal PUBLIC ADMINISTRATION
is published by*

LITHUANIAN PUBLIC ADMINISTRATION TRAINING ASSOCIATION

Redakcijos kolegija / Editorial Board:

Vyriausieji (moksliniai) redaktoriai / Editors in chief (scientific editors):

prof. dr. **E. CHLIVICKAS** / *Prof Dr*

prof. habil. dr. **B. MELNIKAS** / *Prof Dr Habil*

Nariai / Members

A. ASTRAUSKAS, dr., LR Seimas, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro patarėjas, Lietuva / *Dr, Adviser of the Secretariat of Committee on State Administration and Local Authorities, the Seimas of the Republic of Lithuania, Lithuania*

A. BARABASHEV, Prof Dr, Dean of High School of Economics, State University, Moscow, Russia / *prof. dr., Valstybinio universiteto Ekonomikos aukštosios mokyklos dekanas, Maskva, Rusija*

P. BOORSMA, Prof Dr, Public Finance Faculty for Public Administration and Public Policy, University of Twente, the Netherlands / *prof. dr., Viešųjų finansų fakultetas, Twente universitetas, Olandija*

M. BRINTHALL, Executive Director of American Political Science Association, USA / *Amerikos politikos mokslų asociacijos vykdantysis direktorius, Jungtinės Amerikos Valstijos*

E. CHLIVICKAS, prof. dr., Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacijos prezidentas, Finansų ministerijos mokymo centro direktorius, Lietuva / *Prof Dr, Vilnius Gediminas Technical University, President of Lithuanian Public Administration Training Association, Director of Training Centre of the Ministry of Finance, Lithuania*

J. CZAPUTOWICZ, Prof Dr, National School of Public Administration, Poland / *prof. dr., Nacionalinė viešojo administravimo mokykla, Lenkija*

M. DUGGETT, Professor, University of Portsmouth, United Kingdom / *Portsmouth universiteto profesorius, Jungtinė Karalystė*

L. GAJDOSOVA, Executive Director of Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee), Slovakia / *Vidurio ir Rytų Europos viešojo administravimo institutų ir mokyklų tinklo vykdančioji direktorė, Slovakija*

R. GINEVIČIUS, prof. habil. dr., Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania*

L. YIU, Dr, President of Centre for Socio-Economic Development, Switzerland / *dr., Socialinės-ekonominės plėtros centro direktorius, Šveicarija*

B. LEIDHAMMAR, Prof, Division for Business and Economics, Karlstad University, Sweden / *prof., Verslo ir ekonomikos katedra, Karlstad universitetas, Švedija*

R. MALKEVIČIUS, dr., Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacijos konsultantas, Lietuva / *Dr, Consultant of Lithuanian Public Administration Training Association, Lithuania*

A. MARČINSKAS, prof. habil. dr., Vilniaus universiteto katedros vedėjas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Head of Department, Vilnius University, Lithuania*

B. MELNIKAS, prof. habil. dr., Vilniaus Gedimino technikos universiteto katedros vedėjas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Head of Department, Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania*

S. PUŠKORIUS, prof. habil. dr., Mykolo Romerio universitetas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Mykolas Romeris University, Lithuania*

A. RAIPA, prof. dr., Mykolo Romerio universitetas, Lietuva / *Prof Dr, Mykolas Romeris University, Lithuania*

A. ROSENBAUM, Prof Dr, Director of Institute for Public Management and Community Service, Florida International University, USA / *prof. dr., Floridos tarptautinis universitetas, Viešojo valdymo ir visuomeninių paslaugų institutas, Jungtinės Amerikos Valstijos*

R. SANER, Professor, Basel University, Director of Diplomacy Dialogue, CSEND, Geneva, Switzerland / *Basel universiteto profesorius, Diplomatinio bendravimo direktorius, CSEND, Ženeva, Šveicarija*

A. TEMMES, Finnish Institute of Public Management, Finland / *Suomijos viešosios vadybos institutas, Suomija*

K. TOLO, Dr, Executive Director, National Association of Schools of Public Affairs and Administration (NASPAA), USA / *dr., Nacionalinės viešųjų reikalų ir administravimo mokyklų asociacijos direktorius, Jungtinės Amerikos Valstijos*

B. WOOLDBRIDGE, Prof Dr, Department of Political Science and Public Administration, Virginia Commonwealth University, USA / *prof. dr., Politikos mokslų ir viešojo administravimo katedra, Virdžinija, Commonwealth universitetas, Jungtinės Amerikos Valstijos*

Žurnalo leidėjas / Publisher:

Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacija / *Lithuanian Public Administration Training Association*

Atsakingoji sekretorė / Executive Secretary:

R. Luckutė

el.paštas/E-mail info@lvalia.lt

Redakcija / Editorial Staff:

tel., faks./phone, fax. +370 5 212 63 17

el.paštas/E-mail info@lvalia.lt

Žurnalas „Viešasis administravimas“ įtrauktas į mokslines tarptautines duomenų bazes EBSCO, Business Source Complete, LOGIN, GESIS.

The journal 'Public Administration' has been included into the international scientific databases 'EBSCO', Business Source Complete, 'LOGIN' and databases of CSA Social Science Collection of GESIS Service Agency Eastern Europe.

TURINYS / CONTENT

.....

VYRIAUSIŲJŲ REDAKTORIŲ ŽODIS

FOREWORD OF EDITORS IN CHIEF 6

VIEŠASIS VALDYMAS IR ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI: EUROPOS DIMENSIJA

PUBLIC GOVERNANCE AND HUMAN RESOURCES: THE EUROPEAN DIMENSION

E. Chlivickas, A. Barabashev. Valstybės tarnautojų mokymų modernizavimas: tarptautinė patirtis ieškant racionalios sistemos

Modernization of Civil Service Training: International Experience for Searching Rational System 8

B. Melnikas. Urbanizacijos procesai šiuolaikinių globalizacijos, Europos integracijos ir žiniomis grindžiamo visuomenės kūrimo iššūkių kontekste

Urbanization Processes in the Context of Contemporary Challenges of Globalization, European Integration and Knowledge Based Society Creation 23

A. Raipa, V. Giedraitytė. Viešojo valdymo reformos: inovatyvūs sprendimai

Public Governance Reforms: Innovative Solutions 41

SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS RAIDOS AKTUALIJOS GLOBALIZACIJOS IR EUROPOS INTEGRACIJOS PROCESŲ KONTEKSTE

SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT TOPICALITIES IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION AND EUROPEAN INTEGRATION

M. Jasienė, J. Staroselskaja, N. Sobianina. Komerciniai bankai Lietuvoje: patikimumas ir veiklos tobulinimas

Commercial Banks in Lithuania: Reliability and Activity Improvement 51

B. Melnikas. Aukštųjų technologijų sektorius Europos integracijos procesų kontekste: plėtros perspektyvos

High Technologies Sector in the Context of European Integration Processes: Development Perspectives 63

A. Šimelytė, J. G. Antanavičienė. Tiesioginės užsienio investicijos Baltijos šalyse: iššūkiai ir problemos

Foreign Direct Investment in the Baltic Countries: Challenges and Problems 76

RECENZIJOS / REVIEWS

A. Raipa The Politics – Administration Dichotomy 92

Vyriausiųjų redaktorių žodis

Gerbiamieji skaitytojai,

Lietuvos pirmininkavimas Europos Sąjungos Tarybai – išskirtinai svarbus mūsų šalies raidos etapas.

Padidėjęs dėmesys Europos integracijos ir Europos Sąjungos raidos ir plėtros problemoms bei aktualijoms suteikia nemažai impulsų naujai suvokti viešojo valdymo, viešosios politikos, vadybos ir administravimo tobulinimo perspektyvas, taip pat poreikius inicijuoti bei suaktyvinti viešajam valdymui modernizuoti skirtus mokslinius tyrimus, studijas ir įvairialypę praktinę veiklą.

Šių metų birželio 26–27 d. Vilniuje vyko Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacijos bei Viešojo administravimo institutų ir mokymo įstaigų tinklo Centrinėje ir Rytų Europoje (NISPAcee – *The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe*) organizuota tarptautinė mokslinė praktinė konferencija „Pirmininkavimas ES tarybai: iššūkiai tobulinant viešąjį valdymą“ (*Presidency of the Council of the EU: Challenges for the Improvement of Public Governance*). Konferencijos pranešimų tematika apėmė dvi tarpusavyje glaudžiai susietas sritis: šiuolaikinių socialinių ir ekonominių problemų sprendimą, ypač valstybės politikos ir viešojo valdymo tobulinimo priemonėmis, ir į viešąjį valdymą įtraukiamų žmogiškųjų išteklių potencialo tobulinimą, prioritetą teikiant valstybės tarnybos modernizavimui bei valstybės tarnautojų ir viešojo administravimo specialistų ugdymo bei mokymo gerinimui. Konferencijos pranešimuose buvo pažymima, kad gebėjimas šioms dviem tarpusavyje susietoms sritims teikti reikiamą dėmesį yra esminė prielaida efektyvinti viešąjį valdymą, vadybą ir administravimą ir pasiekti, kad viešojo valdymo tobulinimo bei viešosios politikos efektyvinimo priemonėmis būtų sėkmingai sprendžiamos visuomenei aktualios problemos. Beje, itin svarbus konferencijos akcentas buvo tas,

kad, tobulinant viešąjį valdymą, viešąją politiką, vadybą ir administravimą bei sprendžiant žmogiškųjų išteklių potencialo problemas, prioritetus būtina teikti įvairioms žmogiškųjų veiksnių apraiškoms ir aplinkybėms.

Pastangos tobulinti viešąjį valdymą, viešąją politiką, vadybą ir administravimą, atsižvelgiant į įvairius žmogiškuosius veiksnius bei į žmogiškųjų išteklių potencialo tobulinimo aplinkybes, susisieja su naujaisiais Europos integracijos ir Europos Sąjungos raidos ir plėtros formuojamais iššūkiais ir poreikiais. Siekiant sėkmingai ir kryptingai aktyvinti Europos integraciją bei efektyviai spręsti įvairias Europos Sąjungoje kylančias problemas, svarbiausią dėmesį reikia teikti būtent viešojo valdymo, viešosios politikos, vadybos ir administravimo tobulinimui, atsižvelgiant į įvairias žmogiškųjų išteklių potencialo ugdymo bei kitas žmogiškuosius veiksnius atspindinčias aplinkybes.

Šis žurnalo „Viešasis administravimas“ numeris tradiciškai skiriamas gana plačiai viešojo valdymo, viešosios politikos, vadybos ir administravimo tematikai bei problematikai. Kartu pažymėtina, kad daugumoje šio numerio publikacijų daugiausia kalbama apie žmogiškuosius išteklius, apie viešojo valdymo orientavimą į tas socialines ir ekonomines problemas, kurios yra itin reikšmingos daugumai žmonių, ypač į gyvenamosios aplinkos gerinimo, švietimo, studijų ir kitų sričių problemas. Neabejotina, kad prioritetinis dėmesys būtent šioms problemoms ir sritims yra viena svarbių prielaidų realiai gerinti gyvenimo kokybę visoje Europos Sąjungoje.

Tikimės, kad šiame „Viešojo administravimo“ numeryje skelbiamos publikacijos yra ir įdomios, ir naudingos, ypač suvokiant šiuolaikinių iššūkių ir Europos integracijos aktyvinimo poreikių prasmę.

Sėkmės Jums, gerbiamieji skaitytojai!

Foreword of Editors in Chief

Dear Readers,

Lithuanian presidency of the European Union Council is an exceptionally important stage in the development of our country.

Increased focus on the problems and topicalities of the European integration and the European Union development and enlargement provides quite a few impulses to newly realize the perspectives and needs to improve public governance and public policy, management and administration as well as to initiate and activate scientific research and studies, miscellaneous practical activity intended for modernization of public governance.

On June 26-27 this year, an international scientific practical conference “Presidency of the Council of the EU: Challenges for the Improvement of Public Governance” took place in Vilnius. The conference was organized by Lithuanian Public Administration Training Association and the Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe). The topics of the conference included two closely related areas: solution of contemporary social and economic problems, particularly – by the means of the state policy and public governance improvement, and development of human resources potential involved into public governance, including priority to modernize state service and education and training improvement of state servants and public administration specialists. The conference reports emphasized that ability to provide necessary attention to these two closely related areas is an essential assumption and reality to increase efficiency of public governance, management and administration and to achieve that public concerns are successfully solved by the means of public governance improvement and public policy efficiency. By the way, an important accent in the conference was the fact that improving public governance, public policy, management and administration as well as solving

human resources potential problems, the priority must be given to various manifestations and circumstances of human factors.

Endeavor to improve public governance, public policy, management and administration, considering various human factors and human resources potential improvement circumstances, coincides with the latest challenges and needs of the European integration and the European Union development and enlargement: in order to successfully and purposefully activate European integration and to efficiently solve various problems in the European Union, immediate attention should be given to the improvement of public governance, public policy, management and administration, considering the circumstances reflecting various human resources potential education and other human factors.

This edition of the magazine “Public Administration” is traditionally devoted to the topic and problems of public governance, public policy, management and administration. It must be also noted that the majority of publications in this edition speak about human resources and orientation of public governance into those social and economic problems which are very important to most people, especially the problems in the areas of improvement of living environment, education and studies: there is no doubt priority attention to these problems and areas is one of the important preconditions to realistically improve the quality of living in entire space of the European Union.

We hope that the publications in this edition of “Public Administration” are interesting and useful, particularly when realizing the meaning of contemporary challenges and European integration activation needs.

Good luck to You, dear readers!

MODERNIZATION OF CIVIL SERVICE TRAINING: INTERNATIONAL EXPERIENCE FOR SEARCHING RATIONAL SYSTEM

VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ MOKYMŲ MODERNIZAVIMAS: TARPTAUTINĖ PATIRTIS IEŠKANT RACIONALIOS SISTEMOS

Eugenijus CHLIVICKAS, Prof Dr
Vilnius Gediminas Technical University,
President of the Lithuanian Public Administration
Training Association

Eugenijus CHLIVICKAS, prof. dr.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas,
Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų
asociacijos prezidentas

Alexey BARABASHEV, Prof Dr
Higher School of Economics,
National Research University, Moscow, Russia

Alexey BARABASHEV, prof. dr.
Valstybinis universitetas Ekonomikos aukštoji mokykla
Maskva, Rusija

Summary

The article contains propositions and international experience for modernizing system of state institution human resources and civil service training systems. The implemented propositions would create proper assumptions to increase efficiency of public service and pursue public administration reform.

A wide range of suggestions shows that the solid opinion of development and implementation of human resources system does not exist, therefore, to choose and employ the most rational version is not easy, though possible. In this way, using the international experience of "the best practice" becomes especially important.

Changing conditions, increasing requirements for system and effectiveness make influence on the changes of human resources management and administration. In many countries the regulations for civil service and civil servants are really strict, though the situation is changing. During the last years the tendency and demands to increase flexibility in the system of human resources at civil service became obvious.

International practice shows the increasing tendency of individualization at human resources control and administration. It is normally evident during job selection processes, determining the appointment term to civil service and during training courses. As each civil servant has different needs and abilities there should be applied different means of control and administration considering the institution needs and purposes.

A lot of different educational systems for professional training for civil servants around the world are now accumulating the national experience of countries. Despite the variety of professional training for civil servants systems, one can extract the basic models that are concentrated around some main principles of professional training for civil servants. Into the EU countries and the USA models for professional training of civil servants are examined. The article also describes the evolution of the types and structure of professional training for civil servants. Analysis of methods of human resources control shows that different human resources control models are being applied in institutions of different countries in the EU. Though the concept of human resources control appeared and started developing in the USA, it can be stated that some distinctive features of European model of human resources management exist: formation of comprehensive attitude to human resource control assessing factors of tolerance and flexibility at the same time.

Summarizing tendencies of human resources management development and using international experience results of EU and USA proposals for modernizing of civil service training system are given.

Article reviewed

Santrauka

Straipsnyje aptariama tarptautinė patirtis modernizuojant valstybės institucijų žmogiškųjų išteklių valdymo ir valstybės tarnautojų mokymo sistemas. Pateikiami siūlymai, kurių įgyvendinimas sudarytų tinkamas prielaidas didinti viešųjų paslaugų efektyvumą, sėkmingai vykdyti viešojo administravimo reformą.

Atlikti tyrimai parodė, kad nėra vieningos nuomonės kuriant ir tobulinant žmogiškųjų išteklių sistemą, todėl pasirinkti ir taikyti racionalų variantą nėra lengva, tačiau įmanoma. Tokiu atveju tarptautinės „gerosios praktikos“ taikymas tampa ypač svarbus.

Žmogiškųjų išteklių valdymo ir administravimo sistemos pokyčiams turi įtakos kintanti išorės aplinka, augantys reikalavimai sistemai ir jos efektyvumui. Daugelyje šalių valstybės tarnybą ir valstybės tarnautojų darbą reglamentuojančios normos yra griežtos, tačiau ši situacija keičiasi. Pastaraisiais metais išryškėjo pokyčių tendencijos ir poreikis didinti žmogiškųjų išteklių sistemos valstybės tarnyboje lankstumą.

Tarptautinių organizacijų praktika rodo, kad stiprėja žmogiškųjų išteklių sistemos valdymo ir administravimo individualizavimo tendencija. Dažniausiai ji išryškėja atrankos procesuose, nustatant skyrimo į tarnybą terminą ir mokymuose. Pripažinus, kad kiekvieno valstybės tarnautojo poreikiai, gebėjimai yra

skirtingi, jiems turėtų būti taikomos ir skirtingos valdymo ir administravimo priemonės, atsižvelgiant į institucijos poreikius ir tikslus.

Įvairios šiuolaikiniame pasaulyje žinomos švietimo sistemos, skirtos profesionaliam valstybės tarnautojų mokymui, turi sukaupusios ir sėkmingai naudoja nacionalinę įvairių šalių patirtį. Nepaisant sistemų įvairovės, galima išskirti pagrindinius modelius, kurie aprašo pagrindinius profesionalaus valstybės tarnautojų mokymo ypatumus. Straipsnyje nagrinėjami ES šalyse ir JAV taikomi modeliai, skirti profesionaliam valstybės tarnautojų mokymui. Taip pat apibūdinamos profesionalaus valstybės tarnautojų mokymo struktūros ir tipai. Analizuojami žmogiškųjų išteklių valdymo metodai, konstatuojama, jog Europos šalių institucijose taikomi skirtingi žmogiškųjų išteklių vadybos modeliai. Nors sąvoka žmogiškųjų išteklių valdymas atsirado ir pradėjo vystytis JAV, konstatuojama, kad egzistuoja europinio žmogiškųjų išteklių vadybos modelio skiriamieji bruožai – tai visapusiško požiūrio į žmogiškųjų išteklių valdymą formavimas, kartu įvertinant tolerancijos ir lankstumo veiksnius.

Apibendrinant žmogiškųjų išteklių vadybos plėtros tendencijas ir sukaupą tarptautinę ES šalių ir JAV „gerąją patirtį“ straipsnyje pateikiami siūlymai skirti modernizuoti atskiros šalies valstybės tarnautojų mokymo sistemą.

URBANIZACIJOS PROCESAI ŠIUOLAIKINIŲ GLOBALIZACIJOS, EUROPOS INTEGRACIJOS IR ŽINIŲ VISUOMENĖS KŪRIMO IŠŠŪKIŲ KONTEKSTE

*URBANIZATION PROCESSES IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY
CHALLENGES OF GLOBALIZATION, EUROPEAN INTEGRATION AND
KNOWLEDGE BASED SOCIETY CREATION*

Borisas MELNIKAS, prof. habil. dr.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Borisas Melnikas, ProfDr Habil
Vilnius Gediminas Technical University

Santrauka

Straipsnis yra teorinio pobūdžio, jame nagrinėjama šiuolaikinė urbanizacijos procesų ir miestų plėtros politikos tobulinimo problematika. Pagrindinis dėmesys teikiamas toms urbanizacijos procesų ir problemų aplinkybėms, kurias lemia globalizacija, internacionalizavimo ir Europos integracijos reiškiniai, taip pat žinių visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo iššūkiai.

Straipsnyje dėstoma nauja darnios plėtros, žmogaus ir gamtos saugos samprata, išreiškianti šiuolaikinėmis globalizacijos ir internacionalizavimo procesų sąlygomis pasireiškiančių bei visas gyvenimo sritis apimančių globalių transformacijų vaidmens ir reikšmingumo suvokimą. Apibūdinami nauji požiūriai į urbanizacijos procesus, į darnios plėtros bei žmogaus ir gamtos saugos siekių įgyvendinimui būdingus reiškinius, atskleidžiamas globalių transformacijų vaidmuo ir jų poveikiai į žmogaus ir gamtos saugos situaciją, išryškinami poreikiai naujai suvokti ir tinkamai spręsti šiuolaikines miestų, darnios plėtros, žmogaus ir gamtos saugos problemas, aptariama globalių transformacijų sistematika ir parodoma, kad globalios transformacijos tampa svarbiausiu darnios plėtros bei žmogaus ir gamtos saugos užtikrinimo trajektorijas lemiančiu veiksnium. Išdėstyti teiginiai gali būti traktuojami kaip urbanizacijai, taip pat darnios plėtros, žmogaus ir gamtos saugos reiškiniams tirti skirtos teorinės išvagos, atspindinčios globalizacijos sąlygų bei internacionalizavimo procesų ypatumus ir svarbą

Summary

Actual problems of cities development and of the improvement of contemporary urbanization policy are analyzed in this theoretical article. The main attention is paid to the circumstances which reflects the impact of the processes of globalization, internationalization and European integration, as well as the factors of knowledge based society and knowledge economy creation.

The new theoretical approach of the sustainable development processes and human and nature safety in the conditions of globalization, global transformations and in the environment of intensive internationalization processes is described in the article. The main idea is that the sustainable development and human and nature safety improvement processes may be attributed to the category of global transformation. The sustainable development and human and nature safety improvement processes are analyzed in the general context of global transformation. The phenomena and systematics of global transformations as well as their impact on urbanization and on the sustainable development and human and nature safety improvement processes are analyzed in the article. Global transformations, their expression and influence on the modern society and its life are characterized by wide variety. The perspective ways of the research on urbanization and cities development, as well as on sustainable development and human and nature safety in the conditions of global transformations and internationalization processes are described.

Straipsnis recenzuotas

VIEŠOJO VALDYMO REFORMOS: INOVATYVŪS SPRENDIMAI

PUBLIC GOVERNANCE REFORMS: INNOVATIVE SOLUTIONS

Alvydas RAIPA, prof. dr.
Vidmantė GIEDRAITYTĖ
Mykolas Romeris universitetas

Alvydas RAIPA, Prof.Dr.,
Vidmantė GIEDRAITYTĖ
Mykolas Romeris University

Santrauka

Globalizacijos sukelti pokyčiai, darantys įtaką visuomenės, o kartu ir viešojo valdymo raidai, vykdomos globalios reformos suformavo daug sudėtingų uždavinių viešojo valdymo sistemoms, jų tobulinimui, valdymo institucijų funkcinų uždavinių ir struktūrinės paskirties išskyrimui bei įtvirtinimui.

Inovacijos ir inovatyvūs sprendimai viešojo valdymo sektoriuje yra glaudžiai susiję su reformomis ir pokyčiais, siekiančiais reorganizuoti ir modernizuoti viešąjį sektorių.

Šiuolaikinėje reformų ir modernizavimo plėtros aplinkoje, inovatyviais viešojo valdymo modernizavimo veiksniais ir iššūkiais laikomi tarpsektorinės integracijos, multiorganizacijų ir hibridinių organizacijų kūrimas, horizontalių, vertikalinių visų rūšių ir lygių valdžios bei verslo struktūrų partnerystės formų įvairovės plėtra, tinklaveikos įtvirtinimas, veiklos valdymo mechanizmų įgyvendinimas.

Straipsnyje, remiantis mokslinės literatūros metaanalizės, interpretacinio ir teorinio modeliavimo, viešojo valdymo procesinių ypatumų lyginamo-sios analizės ir kitais metodais, analizuojami inovatyvūs viešojo valdymo veiksniai.

Naujojo viešojo valdymo kontekste autoriai siekia apžvelgti inovatyvius veiksnius ir iššūkius, su kuriais susiduriama šiuolaikinėje reformų ir viešojo sektoriaus modernizavimo aplinkoje. Esminis autorių dėmesys skiriamas tarpsektorinės integracijos reikšmei vykdant viešojo valdymo reformas, kontraktavimo problemoms, tinklinės valdymo formos ypatumams bei naujų veiklos valdymo konstruktyvų analizei.

Straipsnis recenzuotas

Summary

The globalization leads to the changes that affect the society and the development of public governance. As a result, they are carrying out the global reforms, which form many challenges for public management systems,

their development and rise up the functional tasks and purposes for government structural consolidation.

Innovations and innovative solutions in public governance are closely related to reforms and changes as the processes of reorganization and modernization of public sector.

In today's modernization and reform development environment, innovative factors and challenges in public government can be considered as collaboration, public – private partnership, inter - sectoral integration, development of hybrid and multi organizations, consolidation of networking and mechanisms of performance management.

The innovativeness in the doctrine of new public governance is perceived as the improvement of public sector's efficiency and productivity. This requires the building of new inter - sectoral relationship and the creation of long-term projects of innovative partnership environment. In recent years, researchers have drawn attention to the public and nongovernmental partnership, public-private hybrids and other innovative approaches of public governance. Contracting, as an innovative measure of public sector reform, is closely related to partnerships and strategic alliances. It is characterized as long-term social exchange, mutual trust, interpersonal affection, commitment and common solutions to problems. Networking is named as one of the innovative elements, which makes the public service reform process more decentralized, pluralistic, and give the possibility of increased cooperation. The network efficiency depends on structural or relational embeddedness, and macroculture. Performance management is identified as the ideal form of public governance, which permits to change the public government functions and structures, to create original restructuring models and innovative forms.

The article, on the basis of a meta-analysis of scientific literature, interpretative - theoretical modeling, comparative analysis of public governance procedural characteristics and other methods, analyzes the innovative elements of public sector reform. The authors use the context of new public governance and seek to review the innovative factors and challenges, which are facing the environment of nowadays public sector reform and modernization.

The authors focus on the value of collaboration and inter - sectoral integration in public sector reform, the problems of public sector contracting, the features of networked governance and constructs of performance management.

KOMERCINIAI BANKAI LIETUVOJE: PATIKIMUMAS IR VEIKLOS TOBULINIMAS

COMMERCIAL BANKS IN LITHUANIA: RELIABILITY AND ACTIVITY IMPROVEMENT

Meilutė JASIENĖ, prof. dr.
Julija STAROSELKAJA, dr.
Natalija SOBIANINA
Vilniaus universitetas

Meilute JASIENE, ProfDr.,
Julija STAROSELKAJA, Dr.,
Natalija SOBIANINA
Vilnius University

Santrauka

Komeraciniai bankai – svarbi Lietuvos ekonomikos grandis, todėl komercinių bankų patikimumas ir stabilumas užtikrina ilgalaikį ir tvarų šalies ekonomikos augimą. Be to, stiprinant šalies ekonomiką ir ruošiantis įsivesti bendrą ES valiutą, didelę reikšmę turi patikima ir skaidri stabiliai funkcionuojančių komercinių bankų veikla.

Šiandienėje verslo aplinkoje vis labiau ryškėjant globalizacijos procesams, atsiranda naujų neapibrėžtų rizikų, naujų grėsmių ir problemų, kurios turi įtakos komercinių bankų patikimumui. Šių grėsmių identifikavimas ir problemų sprendimų būdų išskyrimas padeda įvertinti bankų sistemos gebėjimą atlaikyti nepalankių vidaus ir išorės sukrėtimų poveikį.

Šia publikacija siekiama atkreipti dėmesį į naujas tendencijas, išryškinti grėsmes ir rizikas, sietinas su komercinių bankų stabilumu ir patikimumu. Publikacijoje taip pat apžvelgiama šiuolaikinė komercinių bankų veiklos situacija Lietuvoje, nagrinėjami bankų veiklai ir patikimumui analizuoti skirtų metodų taikymo bei bankų patikimumo įvertinimo nustatymo ypatumai. Pasiūlyta komercinių bankų saugumo ir stabilumo įvertinimo metodika, kuria remiantis atliekamas Lietuvos komercinių bankų patikimumo daugiakriteris vertinimas ir bankų rangavimas 2009–2012 metais.

Straipsnis recenzuotas

Summary

Commercial banks are a very important link for the economy of Lithuania, therefore, credibility and stability of commercial banks ensure country's long-term and sustainable economic growth. In addition to this, secure and stable activity of transparently functioning commercial banks is necessary in order to strengthen the economy of the country and be prepared to adopt the single currency of the EU.

The processes of globalization has become more significant in the contemporary business environment, new uncertain risks, new threats and challenges appear and affect the activity of commercial banks as well as their reliability. The identification of threats and ways to solve these problems helps to assess the ability of the banking system to withstand adverse internal and external shocks.

This publication aims to draw attention to the new trends, to highlight the threats and risks associated with the stability and reliability of commercial banks. The guide also provides an overview of modern situation of the commercial banking in Lithuania, analyzes banking activity and provides the analysis of methods used to assess reliability and bank identification features. The assessment methodology of the security and stability of commercial banks has been proposed which was used in the evaluation of reliability of commercial banks in Lithuania using multiple criteria and ranking of the banks from 2009 till 2012.

AUKŠTŲJŲ TECHNOLOGIJŲ SEKTORIUS EUROPOS INTEGRACIJOS PROCESŲ KONTEKSTE: PLĖTROS PERSPEKTYVOS

HIGH TECHNOLOGIES SECTOR IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES: DEVELOPMENT PERSPECTIVES

Boriss MELNIKAS, prof. habil. dr.,
Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Boriss MELNIKAS, prof. habil. dr.,
Vilnius Gediminas Technical University

Santrauka

Straipsnis yra teorinio pobūdžio, jame analizuojami aukštųjų technologijų sektoriaus raidos procesai, pasireiškiantys šiuolaikinėmis Europos integracijos ir Europos Sąjungos plėtros sąlygomis. Pateikiamos kai kurios idėjos, skirtos aukštųjų technologijų sektoriaus plėtrai Lietuvoje.

Pagrindinis dėmesys straipsnyje skiriamas keliems svarbiausiems veiksniams, lemiantiems aukštųjų technologijų sektoriaus efektyvumą ir plėtros perspektyvas. Iš tokių veiksnių kaip itin reikšmingi pažymėti šie: inovacijų aukštųjų technologijų sektoriuje aktyvinimas, inovatyvūs pokyčiai ir intensyvaus modernizavimo procesai visose aukštųjų technologijų sektoriaus plėtros grandyse; tarpinstitucinė sąveika plėtojant aukštųjų technologijų sektorių, ypač sąveika tarp akademinų institucijų, verslo organizacijų ir valdžios struktūrų; tarptautinio bendradarbiavimo skatinimas ir internacionalizavimo procesų aktyvinimas plėtojant aukštųjų technologijų sektorių; efektyvi valstybės politika, orientuota į aukštųjų technologijų sektoriaus plėtrą. Straipsnyje parodyta, kad visi šie veiksniai atspindi sinergetinių efektų vaidmenį plėtojant aukštųjų technologijų sektorių.

Straipsnyje atskleisti poreikiai plėtoti mokslinius tyrimus, skirtus aukštųjų technologijų sektoriaus raidai ir modernizavimui Europos integracijos ir Europos Sąjungos plėtros procesų kontekste, apibūdinti tokių tyrimų prioritetai.

Straipsnis recenzuotas

Summary

Development processes of the high technologies sector under the conditions of European integration and in the context of enlargement of the European Union are analyzed in this theoretical article. Some ideas for the development of high technologies sector in Lithuania are presented.

The main attention is paid to a number of key factors influencing the high technologies sector as well as efficiency and perspectives of its development. The following are indicated as particularly significant factors: - activation of innovations in the high technologies sector, innovative changes and intensive modernization processes in all stages of high technologies sector development; interinstitutional interaction developing the high technologies sector, especially - interaction between academic institutions, business organizations and government; promotion of international cooperation and activation of internationalization processes developing the high technologies sector; effective state policy oriented to the intensive and active development of the high technologies sector. The article shows that all of these factors represent the role of synergy effects when developing the high technologies sector.

The needs for further scientific research on high technologies sector development and modernization under the conditions of European integration and in the context of enlargement of the European Union, the priorities of these research works are described in the article.

TIESIOGINĖS UŽSIENIO INVESTICIJOS BALTIJOS ŠALYSE: IŠŠŪKIAI IR PROBLEMOS

FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THE BALTIC COUNTRIES: CHALLENGES AND PROBLEMS

Agnė ŠIMELYTĖ,

Jūratė Gintarė ANTANAVIČIENĖ, doc. dr.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Agne SIMELYTE

Jurate Gintare ANTANAVICIENE, Assoc Prof Dr
Vilniaus Gediminas Technical University

Santrauka

Straipsnyje autorės apžvelgia tiesioginių užsienio investicijų pritraukimo problemą ir iššūkius, su kuriais susiduria Baltijos šalys įgyvendindamos TUI politiką. Visos trys – Estija, Latvija ir Lietuva – tarpusavyje aršiai konkuruoja dėl TUI. Ypač aukštųjų technologijų sektoriuose. Be to, nors užsienio kapitalo įplaukos turi didelę reikšmę šių šalių ekonomikos plėtrai, tačiau TUI duoda *vėluojantį teigiamą efektą* jų ūkio augimui. Nors Estija TUI pritraukia daugiausiai, tačiau atlikta analizė įrodo, kad labiausiai priklausoma nuo užsienio kapitalo yra Latvija. Iš visų trijų Baltijos valstybių mažiausiai TUI pritraukia Lietuva. Lietuvos verslo klimata *blogina* korupcija, sudėtingas darbo santykių ir mokesčių reglamentavimas. Palyginti su Estija, kitos dvi valstybės beveik tris kartus mažiau lėšų skiria moksliniams tyrimams bei eksperimentinei veiklai plėtoti, nors visų trijų valstybių aukštųjų technologijų ir žinioms imlūs sektoriai – prioritetiniai. Lietuva susiduria ir su nemažomis TUI reglamentavimo problemomis. Ryškūs prieštaravimai XV ir XVI vyriausybės programose. Dabartinės vyriausybės programoje numatoma suformuoti naują TUI strategiją, kuri būtų grįsta ekonominiais prioritetais. XVI, kaip XV, Vyriausybės pagrindinis prioritetas – užimtumo didinimas ir nuoseklus požiūris į darbo vietų kūrimą. Tačiau, pasirenkant tikslinius verslo sektorius, susidaro konfrontacija su prieš tai vykdyta politika. Todėl investuotojams gali kilti abejonių dėl Lietuvos siekio kryptingai plėtoti verslą. Lietuvoje ir Latvijoje investuotojams, pretenduojantiems į valstybės paramą, keliama nemažų reikalavimų. Ypač investicijų apimčiai. Taip valstybė *pralaimi kovą* pritraukdama mažesnės vertės projektus.

Reikia pabrėžti Estijos brandą formuojant TUI politiką. Ši Baltijos valstybė turi suformavusi aiškų savo šalies įvaizdį bei nusistačiusi kryptingą sektorių plėtrą. O štai Lietuvos įvaizdis tarptautinėje erdvėje nuolat keičiasi ir tai sudaro nepastovios šalies įvaizdį.

Atsižvelgiant į Estijos pavyzdį, galima prieiti prie išvados, kad Lietuvai ir Latvijai gal būt vertėtų sekti šiaurine kaimyne bei suderinti savo teisinius dokumentus, reglamentuojančius užsienio įmonių veiklą, jų rėmimą ir nusistatyti prioriterinius verslo sektorius. Be to, kryptinga ilgalaikė šalies įvaizdžio strategija galėtų būti vienu iš užsienio kapitalo pritraukimo politikos elementų.

Straipsnis recenzuotas

Summary

The authors discuss the problems and challenges associated with attracting Foreign direct investments and managing state policy on FDI in the Baltic States. All these three countries compete for foreign investments, especially in the high-tech sector. However the benefits towards economic growth are delayed. Estonia attracts the most foreign investments but Latvia has the highest dependency on foreign capital. Lithuania attracts the least foreign investment. Corruption, ever-changing tax and labor relations laws are especially detrimental to Lithuania's prospects.

Estonia spends almost three times much as Lithuania or Latvia on research and development though the sector is of high priority in all the Baltic States. The regulation of FDI is also problematic. The programs of the XVI government differ quite strongly from the policy proposed by their predecessors. Though both emphasize the importance of creating new jobs, the new policy seeks to prioritize certain sectors depending on the economic situation at the time. Such changes may deter investors who desire stability. Another

problem is the high requirements for receiving government support for FDI projects. This makes smaller investments particularly unattractive. This is a direct contrast to Estonia which has adhered to a set and well-known policy for many years. Both Lithuania and Latvia would benefit from following to the example set by their northern neighbor. A long-term strategy could be a major determining factor in attracting foreign direct investments.

Teorinio ir praktinio žurnalo VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS
steigėjas ir leidėjas

©LIETUVOS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO LAVINIMO INSTITUCIJŲ ASOCIACIJA

*The theoretical and practical journal PUBLIC ADMINISTRATION
is published by
LITHUANIAN PUBLIC ADMINISTRATION TRAINING ASSOCIATION*

Leidinio tiražas - 200 vnt.